

Husnija Kamberović

HOD PO TRNJU

Iz bosanskohercegovačke historije 20. stoljeća

POSEBNA IZDANJA

Knjiga 6

Izdavač:

Institut za istoriju, Sarajevo

Glavni i odgovorni urednik:

Dr. Vera Katz

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

94(497.6)"19"

KAMBEROVIĆ, Husnija

Hod po trnju : iz bosanskohercegovačke
historije 20. stoljeća / Husnija Kamberović. -
Sarajevo : Institut za istoriju,
2011. - 283 str. : graf. prikazi ; 24 cm. -
(Posebna izdanja / Institut za istoriju, Sarajevo
; knj. 6)

Bibliografija i bilješke uz tekst.

ISBN 978-9958-649-07-3

COBISS.BH-ID 18917126

Husnija Kamberović

HOD PO TRNJU

IZ BOSANSKOHERCEGOVAČKE HISTORIJE 20. STOLJEĆA

INSTITUT ZA ISTORIJU U SARAJEVU

Sarajevo, 2011.

SADRŽAJ

Predgovor	7
Projugoslavenska struja među muslimanskim političarima 1918. godine.....	9
Politička djelatnost Mehmeda Spahe od 1929. do 1939. godine.....	23
O nekim inicijativama za reviziju agrarne reforme u Bosni i Hercegovini 1941-1942.	72
Najnoviji pogledi na Drugi svjetski rat u Bosni i Hercegovini	84
Upotreba historijskih mitova: Drugi svjetski rat i balkanski ratovi koncem 20. stoljeća.....	95
Osnovna obilježja razvoja društva u Bosni i Hercegovini od 1945. do 1953. godine	99
Stavovi rukovodstva komunističkog pokreta u Bosni i Hercegovini o sukobu sa Informbiroom 1948. godine	124
Mostarsko savjetovanje 1966. godine	150
Stav političke elite o nacionalnom identitetu Muslimana u Bosni i Hercegovini sredinom 1960-ih godina	180
Josip Broz Tito i nacionalni identitet Muslimana u Bosni i Hercegovini – dva viđenja	209
Konstruiranje disidentske slike u komunističkom pokretu u Bosni i Hercegovini: Slučaj Avde Hume.....	219

Izbor Džemala Bijedića za predsjednika SIV-a 1971. godine	238
Suvremena bošnjačka elita: između elite i marginalnih skupina	252
Krize – pregovori – rat u Bosni i Hercegovini	266
Neke napomene o prethistoriji rata u Bosni i Hercegovini i građenju sjećanja na rat	273
O tekstovima u ovoj knjizi	281

PREDGOVOR

Ova knjiga predstavlja izbor članaka koje sam objavio o historiji Bosne i Hercegovine 20. stoljeća. Za pravljenje ovog izbora odlučio sam se zbog toga što sam pretpostavio da bi ovakva knjiga, u nedostatku jedne historije Bosne i Hercegovine 20. stoljeća, mogla biti korisna za sve koji žele steći sliku o trnovitom hodu Bosne i Hercegovine tokom povijesti. Osobito je taj hod bio trnovit tokom 20. stoljeća, kada je Bosna i Hercegovina izašla iz austrougarskog, i ušla u jugoslavenski državni okvir, te kasnije kratko uključila u Nezavisnu Državu Hrvatsku, da bi nakon višedecenijskog razvoja u socijalističkoj Jugoslaviji, koncem 20. stoljeća konačno stekla državnu samostalnost. Ova knjiga nije historija Bosne i Hercegovine 20. stoljeća, nego više pregled onoga što sam ja pisao o toj historiji. Odlučio sam izabrati dio mojih radova o svakom od tri ključna razdoblja bosanskohercegovačke povijesti (razdoblje između dva svjetska rata, Drugi svjetski rat, te socijalističko razdoblje). U radovima nisam mijenjao svoje prvobitne teze, mada mi se čini da bih sada mnoge teze mogao bolje argumentirati nego u vrijeme kada sam ih prvi put iznosio pred naučnu javnost. Ako sam smatrao nužnim dodati neka pojašnjenja, to sam učinio u napomenama ispod crte, ali ništa u osnovnom tekstu nisam mijenjao. Ove naknadno dodate napomene pisane su u uglastim zagradama.

Nadam se da će ova knjiga biti korisna historičarima, novinarima, studentima, ali i široj čitateljskoj publici.

Sarajevo, april 2011.

O TEKSTOVIMA U OVOJ KNJIZI

Veći dio tekstova iz ove knjige već je objavljen u raznim časopisima, zbornicima ili novinama, a jedan dio se sada prvi put objavljuje. Ali, svi tekstovi su nastali davno i ovdje se objavljuju u obliku kakvom su prvobitno nastali. Nisam radio nikakve izmjene, osim u ujednačavanju načina citiranja, te ispravci očiglednih štamparskih grešaka. U onim tekstovima gdje su čak i štamparske greške bile važne za razumijevanje sudbine pojedinog teksta ostavio sam originalnu verziju i u ovoj knjizi. Ponegdje sam izostavio manje dijelove koji su šire obrazloženi u drugim tekstovima, a u prvobitnoj verziji su bili nužni za razumijevanje cjeline teksta. Izostavljena mjesta su označena uglastom zagradom. Također su i napomene koje se sada pojavljuju prvi put stavljene u uglaste zagrade. No, takvih mjesta nema puno.

Za bolje razumijevanje ove knjige navodim gdje su tekstovi prvobitno objavljeni ili na kojim su skupovima izgovoreni (ukoliko dosad nisu nigdje objavljeni):

1. Projugoslavenska struja među muslimanskim političarima 1918. godine (*Historijska traganja*, br. 3, Sarajevo: Institut za istoriju, 2009, 91-105);
2. Politička djelatnost Mehmeda Spahe od 1929. do 1939. godine (*Historijska traganja*, br. 2, Sarajevo : Institut za istoriju, 2008, 143-190);
3. O nekim inicijativama za reviziju agrane reforme u Bosni i Hercegovini 1941-1942. (*Glasnik arhiva i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, br. XXXIV/1996-1997, Sarajevo 1997, 79 – 85);

4. Najnoviji pogledi na Drugi svjetski rat u Bosni i Hercegovini (*60 godina od završetka Drugog svjetskog rata – kako se sjećati 1945. Zbornik radova*. Sarajevo : Institut za istoriju, 2006, 25-35);
5. Upotreba historijskih mitova: Drugi svjetski rat i balkanski ratovi koncem 20. stoljeća (Uvodno saopćenje na konferenciji pod naslovom *Upotreba historijskih mitova: Drugi svjetski rat i balkanski ratovi koncem 20 stoljeća*, čiji je organizator bio Institut za istoriju, Sarajevo, 12-13. maja 2005);
6. Osnovna obilježja razvoja društva u Bosni i Hercegovini od 1945. do 1953. godine (*Časopis za suvremenu povijest*. God. 30, br. 2, Zagreb 1998, 359 – 376);
7. Stavovi rukovodstva komunističkog pokreta u Bosni i Hercegovini o sukobu sa Informbiroom 1948. godine (*Istorijsko NE staljinizmu. Okrugli stol. Zbornik radova*. Sarajevo: Savez društava Tito u Bosni i Hercegovini, 2008, 129-146);
8. Mostarsko savjetovanje 1966. godine (Rad još nije objavljen, a saopćen na Međunarodnom znanstvenom skupu pod naslovom *Hum i Hercegovina kroz povijest*, čiji su organizatori bili Hrvatski institut za povijest, Zagreb i Sveučilište u Mostaru, Mostar 5. i 6. novembra 2009);
9. Stav političke elite o nacionalnom identitetu Muslimana u Bosni i Hercegovini sredinom 1960-ih godina (*Prilozi*, br. 38, Sarajevo: Institut za istoriju, 2009, 165-191);
10. Josip Broz Tito i nacionalni identitet Muslimana u Bosni i Hercegovini – dva viđenja (Rad još nije objavljen, a saopćen je na Međunarodnom naučnom skupu pod naslovom *Tito: viđenja i tumačenja*, čiji su organizatori bili: Institut za noviju istoriju Srbije iz Beograda, Arhiv Jugoslavije iz Beograda, te Südost-Institut iz Regensburga, Beograd 7-9. maja 2010).
11. Konstruiranje disidentske slike u komunističkom pokretu u Bosni i Hercegovini: Slučaj Avde Hume (*Disidentstvo u suvremenoj povi-*

- jesti*. Kisić Kolanović, Nada; Radelić, Zdenko; Spehnjak, Katarina (ur.), Zagreb : Hrvatski institut za povijest, 2010., 147.-161);
12. Izbor Džemala Bijedića za predsjednika SIV-a 1971. godine (*Zbornik radova sa naučnog skupa 60 godina Muzeja "Hercegovine u Mostaru*, Mostar 2010, 71-82);
 13. Suvremena bošnjačka elita: između elite i marginalnih skupina (*Znakovi vremena. Časopis za filozofiju, religiju, znanost i društvenu praksu*. Sarajevo : Naučnoistraživački institut "Ibn Sina", 2005, br. 26/27, 148-162);
 14. Krize – pregovori – rat u Bosni i Hercegovini (saopćenje na skupu Bosnia after ten Years of Independence. Assessing the Present and Forecasting the Future. University of Pittsburgh, 25-26 November 2002).
 15. Neke napomene o prethistoriji rata u Bosni i Hercegovini i građenju sjećanja na rat (*Elaboracija sjećanja na rat kao zaloga za budućnost Bosne i Hercegovine*. Sarajevo 2008, 67-74). ■

POSEBNA IZDANJA
KNJIGA 6

Husnija Kamberović
HOD PO TRNJU
Iz bosanskohercegovačke historije 20. stoljeća

Izdavač:
Institut za istoriju, Sarajevo
Alipašina 9, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
www.iis.unsa.ba

Za izdavača:
Prof. dr. Husnija Kamberović

Dizajn i tehničko uređenje:
Tarik Jesenković

Štampa:
Štamparija Fojnica

Za štampariju:
Šehzija Buljina

Sarajevo, 2011.

ISBN 978-9958-649-07-3